

PERSBERICHT: Glasramen uit klooster en abdijkerk Herkenrode worden als Vlaams Topstuk erkend

De afgelopen jaren kwam Het Stadsmus, het stedelijke museum van Hasselt, in het bezit van enkele 16de- en 17de-eeuwse glaspanelen uit de voormalige abdijkerk en kloostergebouwen van Herkenrode. De zusters van het H. Graf van Herkenrode besloten de panelen in veilige handen te geven, nadat ze slachtoffer waren geworden van inbraak en vandalisme. Ann Delbeke, directeur van Het Stadsmus: 'Hoewel al deze glaspanelen een samenstelling zijn van losse fragmenten, blijken ze na onderzoek van grote waarde en bovendien uniek. De 17de-eeuwse panelen vertellen meer over de adellijke bewoonsters van de abdij, het 16de-eeuwse paneel is afkomstig uit de verdwenen abdijkerk van Herkenrode. We zijn zeer verheugd met de beslissing van minister van Cultuur Sven Gatz, om deze ramen te erkennen als top-erfgoed, dat Vlaanderen niet mag verlaten, tenzij onder zeer strikte voorwaarden.'

Vele kleintjes maken een groots geheel

Het 16de-eeuwse paneel (1532) is een samenstelling van glasfragmenten, die uit de oude abdijkerk van Herkenrode komen. In Limburg zijn enkel de ramen van de begijnhofkerk in Tongeren (1522) ouder. 'Maar eigenlijk is het vooral het opmerkelijke verhaal achter deze fragmenten, dat het geheel uniek maakt,' zegt Ann Delbeke. 'Na de Franse revolutie, toen de abdij opgeheven en verkocht werd, verkochten de nieuwe eigenaars de grootste glasramen van de abdijkerk aan de Britse stad Lichfield, voor de kathedraal ginder. Hier en daar bleven wat kleinere ramen over, die bijeengebracht werden in dit samengestelde glaspaneel. Deze fragmenten behoren met andere woorden tot de laatste overblijfselen van de glasramen van de abdijkerk, in België.'

Minister Gatz: 'De panelen zijn van groot historisch belang. De verkoop van de glasramen was een onnoemelijk groot verlies aan belangrijke glasschilderkunst uit het prinsbisdom Luik. De ramen tonen de belangrijke relaties aan tussen de centra Antwerpen en Luik. Dit paneel is een absoluut uniek spoor van deze bloeiperiode van de glasschilderkunst in onze gewesten. Ik ben de zusters van het Heilig Graf van Herkenrode dan ook bijzonder dankbaar dat ze dit kostbare stuk hebben toevertrouwd aan Het Stadsmus, waar het in deskundige handen is.'

Bij de twee 17de-eeuwse panelen die minister Gatz als topstuk erkende, speelt de historische waarde en de materiaal-technische waarde van de samengestelde panelen een rol. 'Onderzoek door glasspecialisten prof. dr. Joost Caen en drs. Kees Berserik toonde aan dat deze glaspanelen, samengesteld uit 27 medaillons en tekstruitjes, een zeldzaam geheel vormen. Ze zijn vervaardigd en aangekocht tijdens de bloeiende regeerperiode van Anna Catharina de Lamboy (1653-1675). De abdij nam toen een belangrijke plaats in de geschiedenis van het prinsbisdom Luik. Deze wapens hebben op zich al een belangrijk historische waarde maar de reeks toont ook aan hoe belangrijk heraldiek was als thema in de kleinglasschilderkunst tijdens de 17de eeuw. Door de grote homogeniteit is deze reeks erg interessant voor materiaal-technisch onderzoek rond de glasschilderkunst in Limburg in die periode', zegt Ann Delbeke.

Erkenning én middelen

De erkenning gebeurde in het kader van de Vlaamse Topstukkendecreet, dat in het leven geroepen is om belangrijk roerend cultureel erfgoed in Vlaanderen te inventariseren en het behoud ervan te garanderen. De inventaris wordt kortweg de Topstukkenlijst genoemd en plaatsing erop heeft een aantal positieve gevolgen voor Het Stadsmus, dat sinds de schenking dus alle tot topstuk erkende glasramen uit Herkenrode beheert. 'Op deze manier kunnen we subsidies aanvragen om de glaspanelen te restaureren. Voor een klein stadsmuseum is ondersteuning bij het bewaren van een aantal topstukken zeker een goede zaak.' Het Stadsmus bewaart nog twee andere Vlaamse topstukken: de oudst gekende monstrans ter wereld en het Coemansregister.

Karolien Mondelaers, schepen van cultuur en toerisme en tevens voorzitter van Abdijsite Herkenrode vzw, is zeer verheugd: 'De geschiedenis van Herkenrode is nauw verbonden met de ontwikkeling van de stad Hasselt. Het Stadsmus, het Stadsarchief en Abdijsite Herkenrode vzw bewaren die rijke geschiedenis – onroerend, roerend en immaterieel - gezamenlijk, samen met belangrijke partners als de Zusters van Heilig Graf, of de Erfgoedkring Herkenrode-Kuringen. Door de glasramen op de Vlaamse Topstukkenlijst te plaatsen, wordt het belang van de abdij ook door de Vlaamse overheid erkend. We kunnen alleen maar met nog meer fierheid kijken naar de rijkdom van ons erfgoed.'

Overigens staan er nog een aantal Hasseltse topstukken op de wachtlijst om erkend te worden. 'Het gaat over de middeleeuwse schedelreliëkschat die in de Hasseltse Sint-Quintinskathedraal bewaard wordt, en een kleedje voor het Virga Jessebeeld, dat in ook Het Stadsmus bewaard wordt.'

Meer informatie voor de redactie:

http://www.hetstadsmus.be/images/dbimages/docs/pub_keik051.pdf

<http://www.kunstenenerfgoed.be/nl/wat-doen-we-beschermen-cultuurgoederen/topstukkenlijst>

Ann Delbeke, ann.delbeke@hasselt.be

Foto's: <https://cloud.hasselt.be/s/NAMq9M49c9iZy5G> (Perstopstuk18)

Tine Rock

**HASSELT
HEEFT
HET.**

Musea Hasselt – Communicatie

Witte Nonnenstraat 19, 3500 Hasselt
T 011 23 98 55 | M 0496 58 92 57

www.hasselt.be
[facebook](#) | [twitter](#) | [linkedin](#)